

NHẬN DIỆN LIÊN KẾT ĐẢNG CHÍNH TRỊ - NHÓM LỢI ÍCH TRONG NỀN CHÍNH TRỊ ANH HIỆN ĐẠI

• Phan Duy Anh^(*)

Tóm tắt

Bài viết khái lược lịch sử hình thành và phát triển của hệ thống đảng chính trị và các nhóm lợi ích ở nước Anh, chỉ rõ tính tất yếu của mối quan hệ đảng chính trị - nhóm lợi ích. Các con đường hình thành mối quan hệ đảng chính trị - nhóm lợi ích, các hình thức cơ bản của mối quan hệ này cũng được chỉ ra và phân tích trong bài viết. Quan hệ đảng chính trị - nhóm lợi ích đã được thực tiễn lịch sử chính trị nước Anh chứng minh như một hiện thực chính trị tất yếu của nền chính trị Anh hiện đại.

Từ khóa: đảng chính trị, nhóm lợi ích, liên kết, chính trị Anh hiện đại.

1. Đặt vấn đề

Trong lịch sử nhân loại, Anh là nước đầu tiên bước vào quá trình công nghiệp hóa. Sự phát triển của nền kinh tế đại công nghiệp đã kéo theo sự phát triển của các đảng chính trị và các nhóm lợi ích. Để đạt được mục tiêu chính trị của đôi bên, đảng chính trị và nhóm lợi ích đã thiết lập liên kết với nhau. Trong thế kỷ XX - đầu thế kỷ XXI, liên kết đảng chính trị - nhóm lợi ích đã có những thay đổi quan trọng thể hiện sự phát triển của nền dân chủ đa đảng Anh. Bài viết đề cập đến các vấn đề cơ bản về mối quan hệ này: hệ thống đảng chính trị và nhóm lợi ích, các con đường hình thành và các hình thức cơ bản.

2. Hệ thống đảng chính trị và nhóm lợi ích chính

Trong thời kỳ hiện đại, hệ thống đảng chính trị ở Anh là một hệ thống hai đảng chiếm ưu thế, vì trong thời gian dài chỉ có hai đảng thay nhau nắm quyền (Đảng Lao động và Đảng Bảo thủ). Đỉnh cao của hệ thống hai đảng vào năm 1951, khi tổng số phiếu bầu của hai đảng là 98,6% và 96,8% số ghế trong Nghị viện [3, tr. 229]. Các kỳ bầu cử sau tuy có giảm, nhưng chủ yếu Đảng Bảo thủ và Đảng Lao động vẫn chiếm phần đa phiếu bầu (ví dụ, năm 1992 là 78%, năm 1997 là 75,8% [4, tr. 124]).

Đảng Bảo thủ là một trong những đảng ra đời sớm nhất trong lịch sử chính trị Anh. Cấu trúc quyền lực của Đảng Bảo thủ được tổ chức theo hình tháp thứ bậc. Quyền lực tập trung ở lãnh đạo đảng và Đảng Bảo thủ nghị viện (Parliamentary Conservative Party). Đảng Bảo thủ nghị viện bao gồm các thượng nghị sĩ và hạ nghị sĩ Đảng Bảo thủ. Lãnh đạo đảng có quyền lựa chọn các Ủy ban

tư vấn, bổ nhiệm chủ tịch và các thành viên của Văn phòng Trung ương Đảng. Văn phòng Trung ương Đảng điều hành cơ quan đảng bao gồm ban nghiên cứu. Ngoài ra, còn có Hiệp hội dân tộc của đảng, liên kết các tổ chức đảng khu vực bầu cử có trách nhiệm tổ chức hội nghị đảng hàng năm. Đặc biệt, Đại hội Đảng của Đảng Bảo thủ là đại hội của Hiệp hội dân tộc, thành phần tham dự là đại diện của hiệp hội các khu vực bầu cử và cơ quan đảng chứ không phải là các đại biểu được ủy nhiệm. Đại hội thường niên này không có quyền hạn hoạch định chính sách chính thức.

Đảng Lao động (hay còn gọi là Công Đảng) là đảng theo khuynh hướng chính trị cánh tả, trung tả và trung dung. Cấu trúc quyền lực của Đảng Lao động không giống như cấu trúc hình tháp của Đảng Bảo thủ mà là dàn hàng ngang nhau giữa các bộ phận của Đảng. Đảng Lao động có 6 tổ chức chính: lãnh đạo đảng; Đảng Lao động Nghị viện (PLP); trụ sở Đảng; Ủy ban quốc gia điều hành (NEC); Ủy ban chính sách chung (JPC) và hội nghị thường niên. Từ năm 1997, cùng với lãnh đạo đảng, Ủy ban điều hành quốc gia được tăng cường vai trò trong việc đề xuất chính sách, mặc dù công đoàn trực thuộc và các đảng viên có thể đưa ra các ý kiến cho cuộc tranh luận ở Hội nghị thường niên kéo dài 5 ngày. Đại biểu đến từ các khu vực khác nhau và các cơ quan của Đảng thảo luận về vấn đề tổ chức và chính sách. Mặc dù trong Điều lệ Đảng Lao động có ghi Hội nghị là “cơ quan hoạch định chính sách tối cao”, nhưng thực tế chính trị thì các cơ quan hoạch định chủ chốt là NEC và JPC dưới sự chủ trì của lãnh đạo đảng. Sau chiến thắng cách biệt trước Đảng Bảo thủ trong cuộc bầu cử năm 1997 (Đảng Lao động được 43,2% phiếu bầu với 419 ghế; Đảng Bảo

^(*) Trường Đại học Thủ Dầu Một.

thủ chỉ được 30,7% phiếu với 165 ghế trong Nghị viện), Đảng Lao động dưới sự lãnh đạo của Tony Blair đã thực hiện những chính sách đổi mới trong hoạt động của Đảng theo xu hướng giảm quyền lực của các công đoàn - vốn là tổ chức ủng hộ truyền thống của đảng - trên tất cả các cấp độ, từ quy mô bỏ phiếu trong nội bộ đảng đến tài trợ tài chính cho đảng.

Bên cạnh hai đảng chính trên, hệ thống đảng chính trị của Anh còn có các đảng phái khác như Đảng Dân tộc Scotland (thành lập năm 1934); Đảng Hợp nhất dân chủ (thành lập năm 1971); Đảng Sinn Féin (Bắc Ailen) (thành lập năm 2005); Đảng Dân tộc xứ Wales (thành lập năm 1925); Đảng Cộng sản Scotland (thành lập năm 1991)... Đáng kể hơn là Đảng Dân chủ tự do (thành lập năm 1998) là kết quả liên hiệp của Đảng Tự do và Đảng Dân chủ xã hội. Số lượng đảng viên khoảng 70.000. Đảng thu hút được đông đảo tầng lớp trung lưu, họ cũng thường thành công khi giành được các cử tri của Đảng Bảo thủ và Đảng Lao động khi các cử tri này không hài lòng với đảng của mình.

Trong nền chính trị Anh, các nhóm lợi ích cũng xuất hiện khá sớm. Các nhóm lợi ích có gốc rễ sâu và lan rộng trong xã hội Anh. Một tỷ lệ lớn các công dân Anh (40 - 50%) tham gia ít nhất một nhóm lợi ích và 20% công dân tham gia hai hoặc nhiều nhóm lợi ích [1, tr. 279]. Anh được xem là nước có nhiều nhóm lợi ích ở Châu Âu, mặc dù không phải là nhiều nhất.

Theo J. Stewart trong cuốn *British Pressure Groups* (Oxford University Press, 1958), các nhóm lợi ích ở Anh được chia thành 3 loại:

Các nhóm bảo hộ (protective groups): các nhóm này chủ yếu tìm kiếm, bảo vệ những lợi ích chọn lọc, đồng thời cung cấp các dịch vụ cho các thành viên của nhóm. Điển hình cho loại nhóm này là các nhóm lợi ích kinh doanh, chúng có tầm chiến lược quan trọng trong nền kinh tế và lợi ích của chính phủ. Các nhóm lợi ích lớn thuộc loại này có thể kể đến như Liên đoàn Công nghiệp Anh; Hiệp hội các nhà sản xuất ô tô Anh. Các tổ chức công đoàn và Hội Nông dân Quốc gia Anh cũng được xếp vào loại nhóm bảo hộ.

Các nhóm khởi xướng (promotional groups): những nhóm tìm kiếm và thúc đẩy những ý tưởng chính sách. Họ mở cửa cho tất cả mọi thành viên

trong cộng đồng chia sẻ các giá trị chung và các kinh nghiệm. Đặc biệt, không giống như các loại nhóm lợi ích khác, nhóm khởi xướng có thể tồn tại trong một thời gian ngắn, họ tự giải tán khi lợi ích của họ đã được giải quyết một cách thích hợp. Nhóm khởi xướng được xác định bởi ý tưởng mà họ đại diện. Có thể kể đến các nhóm lợi ích chính thuộc loại này như: Hiệp hội tiến bộ khoa học Anh (British Association for the Advancement of Science), Hiệp hội cải cách bầu cử (Electoral Reform Society), Quỹ quốc tế bảo vệ thiên nhiên (World Wide Fund for Nature)...

Các nhóm hỗn hợp (Hybrid groups): nhóm có những đặc điểm kết hợp giữa nhóm bảo hộ và nhóm khởi xướng. Ví dụ: Hội đồng vận động đường giao thông (The Roads Campaign Council) hoạt động để cải thiện đường giao thông nhưng được thành lập và tài trợ bởi các nhóm lợi ích khác, trong đó có Hiệp hội các nhà sản xuất động cơ (The Society of Motor Manufacturers). Hay như một số nhóm bảo hộ kết hợp cả hai yếu tố bảo vệ lợi ích và ý tưởng, ví dụ Hiệp hội Y tế Anh (BMA) tham gia vào vận động về các vấn đề sức khỏe nói chung như chế độ ăn uống, mặc dù nó chủ yếu tồn tại để bảo vệ lợi ích của các chuyên gia tham gia chăm sóc sức khỏe [3, tr. 287-289].

Như vậy, hệ thống nhóm lợi ích ở Anh rất rộng lớn và đa dạng. Tuy nhiên, trong bài viết này, chúng tôi chỉ tập trung tìm hiểu mối quan hệ giữa các nhóm lợi ích chính - có số lượng thành viên và nguồn lực đáng kể với các đảng lớn (Đảng Bảo thủ và Đảng Lao động).

3. Các con đường hình thành liên kết đảng chính trị - nhóm lợi ích

Đảng chính trị là tổ chức hướng đến nắm giữ quyền lực chính trị, chính vì vậy nó là mục tiêu của các nhóm lợi ích muốn gây ảnh hưởng đến quá trình chính sách công. Trong khi đó, các nhóm lợi ích có thể cung cấp cho đảng chính trị các chuyên môn chính sách, thông tin về ý kiến và khiếu nại của cử tri, nguồn lực tài chính và hỗ trợ tổ chức cho các cuộc bầu cử. Mối quan hệ giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích được thể hiện chi tiết trong tư giác quyền lực: đảng chính trị - các ủy ban Quốc hội - bộ máy viên chức chính phủ - các nhóm lợi ích. Dĩ nhiên đối tượng ở các ủy ban Quốc hội và bộ máy viên chức chính phủ của các nhóm lợi ích

là thành viên của các đảng chính trị chính, đặc biệt là thành viên thuộc đảng cầm quyền.

Ở Anh, con đường rõ ràng nhất để hình thành liên kết giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích là *thông qua các hội nghị thường niên của Đảng*, trong đó có hơn 150 tổ chức được tham dự. Hội nghị thường niên của Đảng Lao động năm 1995 có 165 chỗ, năm 1996 có 207 chỗ, năm 1997 có 199 chỗ trên khán đài [2, tr. 33]. Ở cả ba hội nghị này, có hơn 200 tổ chức đã được đại diện, hoặc trực tiếp thông qua các chỗ trên khán đài để tiến hành xúc liên kết với Đảng. Các nhóm lợi ích lớn tham gia ở đây có thể kể đến như Liên hiệp các nhà thực phẩm bán lẻ; Tổ chức Ân xá quốc tế, Liên đoàn cảnh sát, Liên minh quốc gia của giáo viên... Tuy nhiên, hiện nay ảnh hưởng của các nhóm lợi ích chính đến chính sách thông qua các hội nghị thường niên đã giảm thiểu đáng kể. Mặc dù các nhóm lợi ích cố gắng thể hiện vai trò của mình ở các hội nghị, nhưng khả năng hiển thị ảnh hưởng của họ không có nhiều. Đặc biệt là chính sách đổi mới hoạt động nội bộ của Đảng Lao động dưới thời Tony Blair đã giảm ảnh hưởng của các nhóm lợi ích (chủ yếu là các công đoàn) thông qua con đường hội nghị Đảng khi quyết định cắt giảm quy mô bỏ phiếu của công đoàn trong hội nghị từ 90% xuống 50% [2, tr. 31], một sự sụt giảm vai trò trong việc lựa chọn các ứng viên quốc hội.

Đảng chính trị và nhóm lợi ích cũng liên kết *thông qua tiếp xúc với các nghị sĩ là đảng viên của Đảng*. Nhóm cố gắng thuyết phục các nghị sĩ đặt các câu hỏi cho Nghị viện và tạo thuận lợi cho việc thu thập thông tin của họ. Nhóm cũng liên quan đến các đảng trong Nghị viện thông qua “lợi ích bên ngoài” của các nghị sĩ. Ở Anh, nhiều nghị sĩ có tầm ảnh hưởng lớn có những lợi ích bên ngoài hoặc kết nối với các tổ chức bên ngoài, đặc biệt là các thành viên trong một số ủy ban Nghị viện của cả hai đảng. Các nghị sĩ được bổ nhiệm có quyền hạn xem xét các vấn đề cụ thể được giao từ Hạ viện, ví dụ như Ủy ban Tài chính công, trong đó xem xét kỹ lưỡng chi tiêu công. Trong một nghiên cứu năm 1990 (M. Rush: *Parliament and Pressure Groups*. Clarendon), 75% các nhóm lợi ích tuyên bố liên lạc thường xuyên với các nghị sĩ và 50% duy trì liên lạc với Thượng viện. Cũng trong một cuộc khảo sát báo chí năm 1990 (*Independent on Sunday*, 13 May) thấy rằng: “11/22 ghế trong ủy

ban Nghị viện chọn lựa đã tham gia với các công ty hoặc tổ chức xử lý trực tiếp hoặc gián tiếp các lĩnh vực mà ủy ban của họ chịu trách nhiệm. Ba ghế của Đảng Lao động là do các tổ chức công đoàn bảo trợ, và 4 ghế của Đảng Bảo thủ đã có kết nối với giới thương mại (ghế của các ủy ban được chia sẻ giữa các đảng)” [2, tr. 32]. Tuy nhiên, hiện nay các hoạt động này đã giảm đáng kể sau những tranh cãi về nền chính trị “nhộp nhúa” đã dẫn đến điều tra công khai tài trợ và việc hình thành các ủy ban điều tra về “tiêu chuẩn trong đời sống công”. Nhưng việc tiếp xúc với các nghị sĩ trong các ủy ban của Nghị viện vẫn là con đường quan trọng để thiết lập mối quan hệ với các đảng chính trị lớn của các nhóm lợi ích.

Để tiến hành các cuộc vận động tranh cử trên phạm vi cả nước, các đảng chính trị rất cần đến một nguồn lực tài chính mạnh mẽ. Chính vì vậy, để thiết lập được mối quan hệ với các đảng chính trị có tiềm năng trở thành đảng cầm quyền, các nhóm lợi ích tiến hành tiếp xúc *thông qua con đường liên kết tài chính*. Ở Anh, hai đảng nắm quyền có truyền thống dựa vào các nguồn lực tài chính khác nhau, với Đảng Lao động nhận được một khoản tiền đáng kể từ các công đoàn và Đảng Bảo thủ nhận được một số lượng lớn từ cộng đồng doanh nghiệp. Việc đóng góp cho Đảng Bảo thủ là rất khó để xác định vì đảng đã từng thực hiện chính sách không tiết lộ. Tuy nhiên, “các bằng chứng có thể cho thấy khoảng 75% quỹ của Đảng Bảo thủ có từ các doanh nghiệp và một số cá nhân sống ở nước ngoài. Đảng Bảo thủ đã tăng lên 50 triệu bảng Anh trong vòng 2 năm (1995-1996, 1996-1997) và chi 28,3 triệu bảng trong vòng 13 tháng trước cuộc bầu cử năm 1997” [2, tr. 35]. Đảng Lao động có rõ ràng hơn về vấn đề tài chính khi từ sớm đảng đã công khai danh sách những khoản đóng góp từ 5 nghìn bảng trở lên. Trong năm 1993, 54,4 % tổng số thu tài chính của Đảng Lao động đến từ các công đoàn. Trong thực tế, tỉ lệ này thấp hơn khi so sánh sự đóng góp của công đoàn năm 1988 là 71,1%, năm 1989 là 68,8%, năm 1990 là 68,6% và năm 1991 là 63,3% [2, tr. 32]. Ngoài việc giảm vai trò tài trợ của các công đoàn, Đảng Lao động đã có một số thành công trong việc thu hút nguồn tài trợ từ cộng đồng doanh nghiệp, từ các cá nhân là những nhà tài trợ của Đảng Bảo thủ. Những nhóm lợi ích tài trợ cho

Đảng Lao động trên 5 nghìn bảng trong cuộc bầu cử năm 1997 có thể được kể đến như: Tập đoàn Gas Anh, Tập đoàn Phương Đông (công ty điện)...

Con đường quan trọng hình thành liên kết đảng chính trị - nhóm lợi ích ở Anh là thông qua vận động các công chức và bộ trưởng trong Chính phủ. Đây là con đường chủ yếu bởi ở Anh quá trình hoạch định chính sách chính thức tập trung ở Chính phủ, nội các. Các nhóm lợi ích cố gắng ảnh hưởng trực tiếp tới Chính phủ thông qua đàm phán trực tiếp với các bộ trưởng về các vấn đề chính sách quan tâm. “Hầu hết các nhóm lợi ích ở Anh đều có liên hệ mật thiết trong Whitehall” [3, tr. 290]. Do các nhóm lợi ích có được những thông tin chi tiết về những lĩnh vực cụ thể của hoạt động kinh tế và xã hội quan trọng mà thiếu chúng Chính phủ khó có thể hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình, đồng thời các nhóm cũng có những thông tin phản ứng từ dân chúng nên các nhóm lợi ích dễ tiếp cận đến các thành viên Chính phủ và trở thành các tổ chức tư vấn cho Chính phủ. Đổi lại, các nhóm lợi ích có thể tham gia vào chu trình chính sách và hy vọng có thể ảnh hưởng đến đầu ra của chính sách. Ví dụ, Hội Nông dân Quốc gia (NFU) luôn tiếp xúc thường xuyên với các thành viên Chính phủ và hoạt động tư vấn không nhiều công khai cho Chính phủ về vấn đề phát triển kinh tế nông nghiệp và nông thôn ở Anh. Cho đến hiện nay, việc tiếp xúc với Chính phủ vẫn là con đường quan trọng nhất để tiếp cận và ảnh hưởng tới đảng chính trị (đặc biệt là đảng cầm quyền) của các nhóm lợi ích.

4. Các hình thức cơ bản của liên kết đảng chính trị - nhóm lợi ích

Trong thực tế quá trình phát triển chính trị ở Anh, các đảng chính trị chính và các nhóm lợi ích lớn đã thiết lập mối quan hệ với nhau theo những hình thức khác nhau tùy thuộc vào các yếu tố tư tưởng, tổ chức và chiến lược. Và trong mỗi một thời kỳ lịch sử chính trị nhất định cũng tồn tại những hình thức của mối quan hệ nhất định. Nhìn chung, trong nền chính trị Anh hiện đại, mối quan hệ giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích có các hình thức cơ bản sau:

Hình thức gắn kết: ở đây, đảng chính trị và nhóm lợi ích rất giống nhau về mặt tổ chức. Cơ sở của tổ chức này thường là kết quả của sự gắn gũi về mặt tư tưởng và việc thiết lập một hành động

chung giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích. Ví dụ điển hình cho hình thức này chính là Đảng Lao động và các tổ chức công đoàn. Đảng Lao động nổi lên từ phong trào công đoàn vào những năm đầu thế kỷ XX. Như một hệ quả, tổ chức công đoàn ở Anh có truyền thống giữ một vị trí trung tâm “bên trong” Đảng Lao động. Sự gắn kết này được duy trì vì Đảng nhận được nhiều lợi ích từ công đoàn. Tổ chức công đoàn có thể vận động hội viên và công dân bỏ phiếu cho đảng, cung cấp một khoản tiền đáng kể cho các mục đích tổ chức và chiến dịch bầu cử. Nhưng sự gắn kết mạnh mẽ này đã có sự thay đổi, đặc biệt từ năm 1997, dù các tổ chức công đoàn vẫn chiếm phần lớn so với các nhóm trong nội bộ đảng nhưng quy mô quyền lực của nó đã giảm như đề cập ở trên. Hiện nay, Đảng Lao động có xu hướng mở rộng hợp tác với các nhóm lợi ích khác nhau để đạt được mục tiêu chính trị của mình.

Hình thức hợp tác: ở đây, một kết nối mạnh mẽ được thiết lập giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích dựa trên định hướng chính sách và hoàn cảnh lịch sử, và đôi khi dựa trên sự cần thiết sức mạnh chính trị của nhóm lợi ích trong trường hợp nhóm đó quá yếu về mặt chính trị buộc phải liên kết với đảng để đạt được mục tiêu chính trị của nó. Trong mô hình này, chiến lược của nhóm là luôn cố gắng ảnh hưởng đến chương trình chính sách của đảng. Ví dụ điển hình cho hình thức này là Đảng Bảo thủ và Hội Nông dân Quốc gia (NFU). Hội Nông dân Quốc gia có mối quan hệ chặt chẽ với Đảng Bảo thủ, nhóm cung cấp nguồn tài chính và tư vấn chính sách nông nghiệp, nông thôn cho Chính phủ của Đảng Bảo thủ. Nhưng khi Đảng Lao động lên cầm quyền, NFU phải đối mặt với chính sách mong muốn mở rộng sản xuất lương thực của Chính phủ Đảng Lao động. Vì vậy, NFU đã tiến hành thiết lập mối quan hệ với Đảng Lao động và hợp tác làm việc với cả hai đảng.

Hình thức tham gia thực dụng: ở hình thức này, đảng chính trị và nhóm lợi ích có sự độc lập mạnh mẽ. Nhóm lợi ích không có sự gắn kết ở nhiều mặt với các đảng, chính vì vậy, nó sẵn sàng làm việc với bất kỳ đảng nào kể cả đảng cầm quyền hay đảng đối lập để thúc đẩy đạt được mục tiêu chính trị của nó. Sự tham gia với một đảng chính trị được thiết lập trên cơ sở đặc biệt được xác định chủ yếu bởi chủ nghĩa thực dụng. Ví dụ điển hình

cho hình thức này là Đảng Lao động và Tổ chức vận động bảo vệ động vật Anh. Tổ chức vận động bảo vệ động vật Anh theo đuổi chủ trương chống săn bắt cáo, vì vậy nó đã ủng hộ 1 triệu bảng cho Đảng Lao động trong năm 1996 - khi đó là đảng đối lập và 1 nghìn bảng trong 2 năm đầu tiên Đảng Lao động cầm quyền. Để đáp lại nguồn ủng hộ đó, Chính phủ Đảng Lao động đã ban hành chính sách cấm săn bắt cáo “như một phần thưởng cho nhóm hỗ trợ tài chính” [2, tr. 37].

Bên cạnh các hình thức cơ bản trên, trong thực tế nền chính trị Anh, sự tương tác giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích cũng nảy sinh những trường hợp cạnh tranh. Sự cạnh tranh giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích xuất hiện trong quá trình bầu cử. Và khi tham gia vào cuộc bầu cử, nhóm lợi ích trở thành một “đảng lợi ích” - đó không phải là một đảng chính trị chính thức đầy đủ và cũng không phải đơn giản là một nhóm lợi ích. Theo Yael Yishai, “khi một nhóm lợi ích tham gia bầu cử thì nó sẽ trở thành một “đảng lợi ích” sánh cùng với các đảng đã được thành lập. Một đảng lợi ích là một nhóm lợi ích cử các ứng viên tham gia vào cuộc bầu cử lập pháp. Nó không phải là một đảng chính thức, nhưng đồng thời không chỉ đơn thuần là một nhóm lợi ích. Nó thừa nhận danh hiệu và các hoạt động của một đảng nhưng vẫn tập

trung vào các nhiệm vụ cho lợi ích cá nhân và/hoặc về một vấn đề duy nhất” [5, tr. 6]. Đảng Trung cầu dân ý Anh là một “đảng lợi ích” như vậy. Trong cuộc bầu cử năm 1997, Đảng Trung cầu dân ý đã dành 20 triệu bảng, đưa ra 547 ứng cử viên, giành được 811.827 phiếu (chiếm 2,6% tổng thể), đây là kết quả tốt nhất hơn bao giờ hết của một đảng nhỏ trong một cuộc bầu cử [2, tr. 42]. Đảng được thành lập chỉ đơn giản là để đấu tranh vì cuộc trưng cầu dân ý về vai trò tương lai của nước Anh trong Liên minh Châu Âu.

5. Kết luận

Qua sự thay đổi trong chính sách nội bộ của các đảng chính trị và trong mối quan hệ với các nhóm lợi ích, có thể thấy rằng, trong nền chính trị Anh ngày nay, hệ tư tưởng ít quan trọng đối với lao động và giới kinh doanh. Trong hoàn cảnh hiện tại, chủ nghĩa thực dụng đã được nâng lên tầm cao mới với chiến lược mở rộng liên kết với các nhóm lợi ích của các đảng lớn. Mối quan hệ giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích đang chuyển động liên tục theo chiều hướng hợp tác và minh bạch hơn. Việc hiểu chiều hướng phát triển của mối quan hệ giữa đảng chính trị và nhóm lợi ích sẽ giúp chúng ta hiểu rõ hơn sự phát triển của quá trình chính trị dân chủ ở Anh hiện đại./.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ian Budge, David McKay, Ken Newton, John Bartle (2007), *The New British Politics, 4th edition*, London.
- [2] Clive S. Thomas (ed) (2001), *Political Parties and Interest Groups - Shaping Democratic Governance*, London.
- [3] Duncan Watts (2006), *British Government and Politics - A Comparative Guide*, Edinburgh University Press.
- [4] Tony Wright (ed) (2000), *The British Political Process - An introduction*, London.
- [5] Yael Yishai (1995), *Interest Groups and Political Parties: The Odd Couple*, Paper presented at the annual meeting of the American Political Science Association. Chicago. September.

IDENTIFYING LINKS BETWEEN POLITICAL PARTIES - INTEREST GROUPS IN MODERN BRITISH POLITICS

Summary

The article overviews the history and development of political system and interest groups in UK, clarifying the indispensable relationship between political party and interest group. The ways to create these relationships between political parties and interest groups, and their basic shapes are discussed in the article. The political party - interest group relationship has been proved as an indispensable political reality of modern British politics.

Keywords: political parties, interest groups, links, modern British politics.

Ngày nhận bài: 16/4/2015; Ngày nhận lại: 28/7/2016; Ngày duyệt đăng: 15/8/2016.